

A new-yorki természetrajzi múzeum.

KÉPEK A NEW-YORKI TERMÉSZETRAJZI MÚZEUMBÓL.

Irta: DR. BOLKAY ISTVÁN.

Néhány képet szándékozom ezúttal bemutatni, a mely képek legjobb bizonyítékai annak, hogy mire képes egy tudományért lelkesedő nép áldozatkészsége. A new-yorki természetrajzi múzeumról van szó, a melynek évi jelentése büszkén hirdeti címtábláján, hogy: A free Institution (Szabad intézet.) Ez alatt ama körülmény értendő, hogy a múzeum sem az államnak, sem a városi hatóságoknak nincsen alárendelve, hanem ügyeit egy 25 tagból álló független igazgatótanács vezeti, melynek tagjai között olyan neveket találhatunk, a milyen W. ROCKEFELLER, J. PIERPONT MORGAN stb.

Mielőtt a képek ismertetésére rátérnék, legyen szabad röviden megemlékeznem a múzeum alapításáról, épületéről és a mi a legfontosabb, a pénzügyi viszonyairól.

Ez a múzeum, a mely aránylag fiatal intézmény, miután 1869-ben alapították, egyike a világ legmodernebb és legpompásabb múzeumainak.

Gyűjteményei, melyek az alapítás idejében a városi arzenál épületében voltak elhelyezve, jelenleg egy olyan palotában nyertek új és végleges otthont, a melyet New-York városa 20 millió korona költségen építtetett.

A négyemeletes épület homlokzata 216 méter hosszú s összes helyiségeinek területe 34.373 négyzetméter.

Hogy néhány számadattal világítsuk meg eme kiváló intézmény működését és fõntartását, álljanak itt a következõk.

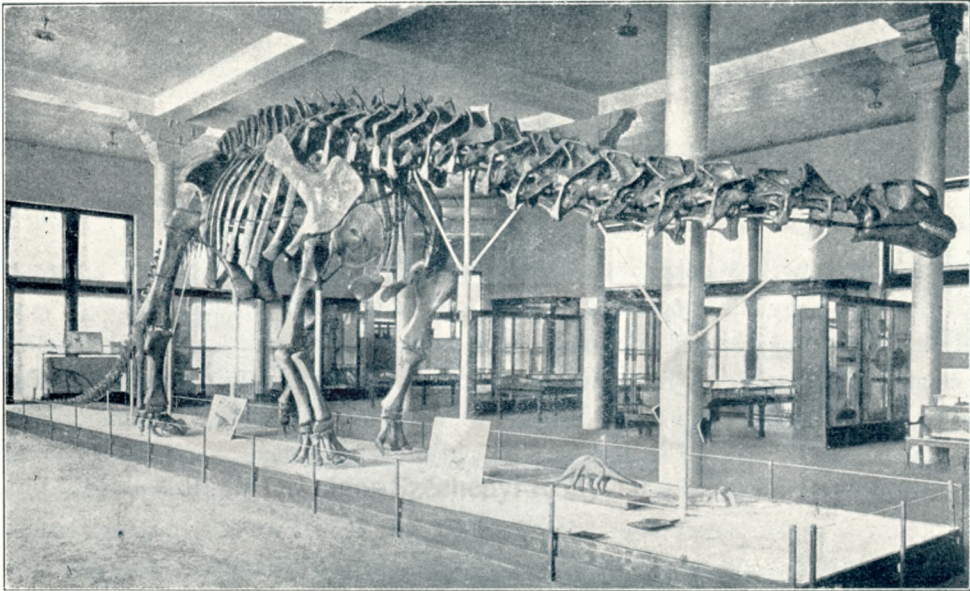
New-York városa évenként 800.000 K-val járul a múzeum fõntartásához, vannak ezenkívül a múzeumnak külön alapítványai, a melyeknek összege az ötmillió koronát meghaladja s ennek a kamatai szintén a múzeum szükségleteit fedezik. Végre egy olyan intézmény is növeli a bevételeket, a melynek párját nem igen találhatjuk föl a mi világrészünkön. Ez az intézmény pedig azon alapul, hogy vannak a múzeumnak pártoló, örökös, évdijas stb. tagjai. A tagok közül a «patron» befizet egyszersmindenkorra

5000 K-t, a «fellow» 2500 K-t, a «life member» pedig 500 K-t, végre az évdíjas tagok 50 K tagsági díjat fizetnek.

Ezekből a tagsági díjakból évenként mintegy 75.000 K folyik be a múzeum pénztárába.

Daczára ennek az óriási évi jövedelemnek, H. F. OSBORN azzal fejezi be mult évi elnöki jelentését, hogy még 50 millió koronára van sürgősen szükség, hogy a múzeum a jelenlegi nivón maradjon s hogy méltóképen sorakozhasson a világ többi múzeumai mellé.

Azonban ha a közölt képeken végigtekintünk, úgy könnyen beláthatjuk, hogy olyan hatalmas alkotások, a milyenek a new-yorki múzeumban ki vannak állítva, játszva

Képek a new-yorki természettudományi múzeumból: *Brontosaurus*.

főlemészti az említett óriási összeget is. Hiszen az összes évi kiadások pl. 1906-ban 1,479.620 K-t tettek ki.

A gyűjtemények gyarapodása részint ajándékozás, részint vásárlás, részint pedig gyűjtés által történik. A múzeum ugyanis évenként küld gyűjtőexpedicziókat nemcsak a kontinens területére, hanem idegen világrészekbe is. Az évi jelentésben pedig egy világtérképen vörös színnel jelölik meg ama pontokat, a hol az expedíció járt.

De legyen elég ennyi az általános ismertetésből s forduljunk magukhoz a képekhez, a melyek mindennél ékesszólóbban bizonyítják ennek a múzeumnak pazar gazdagságát.

Ott van elsősorban a központi terem, a melyben az emlősök és madarak vannak elhelyezve. Ez a terem s az utána következő többi hasonló díszes és hatalmas helyiség méltó keretét képezi azoknak a kiállított egyes állatoknak és gyönyörű biológiai csoportoknak, a melyeket ezúttal bemutatunk.

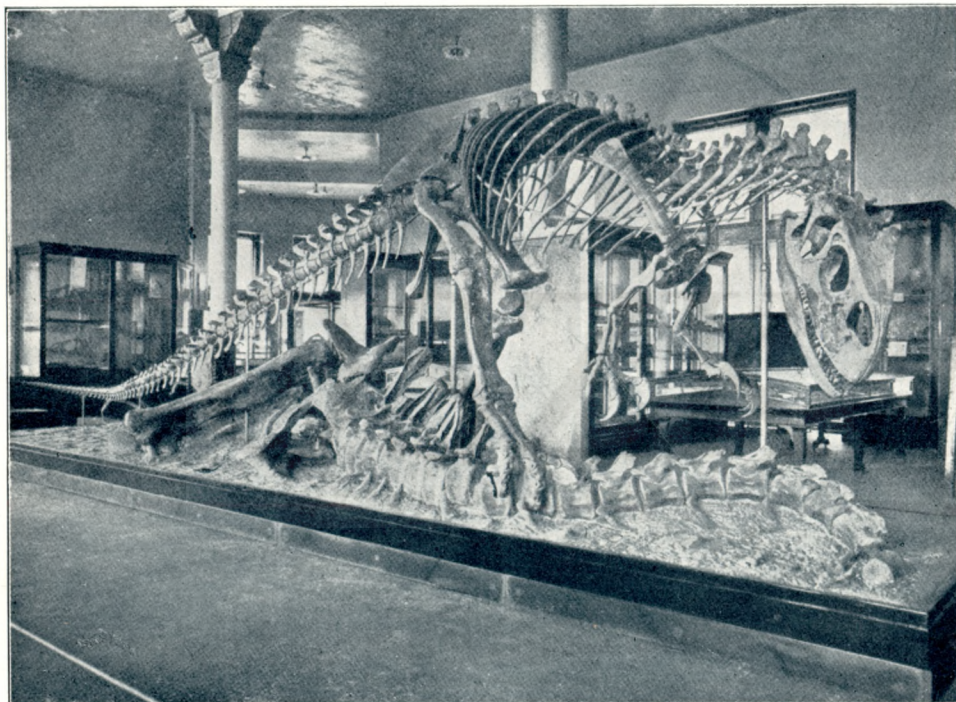
Némi sorrendet tartva kezdjük el mindjárt az emlős állatokkal. Az amerikai bölények impozáns csoportja — ha az egyes állatok nagyságára gondolunk — némi fogalmat nyújt a hatalmas méretekről, a melyek ebben a múzeumban uralkodnak.

Következő két képünk az amerikai arktikus medvék két példányát mutatja be.

Az egyik az alaskai medve, melynek hosszúsága körülbelül $7\frac{1}{2}$ láb, a súlya pedig 1600 font.

Méltó társa ennek az a hatalmas jegesmedve, a mely csak egyik példányát képezi annak a csoportnak, a melyet PEARY kapitány, a híres sarki utazó hozott magával a Prager-Harbor vidékéről.

Legmegragadóbbak azonban a különböző madárcsoportok. Ezeknek sajátos érde-

Képek a new-yorki természettudományi múzeumból: *Brontosaurus*-t lakmározó *Allosaurus*.

kességet kölcsönöz az a körülmény, hogy az előtérben levő valódi biológiai csoport fokozatosan beleolvad a művészi festett háttérbe, szakasztott olyan módon, a mint az a mi FESZTY-körképünkön látható.

Ilyen az a flamingócsoport, a melynek tájképi részét CHARLES J. HITTELL, a madarakat pedig LOUIS AGASSIZ FUERTES festette, míg a madárcsoportot HERBERT LANG preparálta. A darucsoport egy művészi értékkel bíró kép hatását kelti.

Nem sokkal marad mögötte azon képünk sem, a mely a barna pelikánok csoportját mutatja be.

A hüllők közül itt csupán a mexikói *Iguana* képét közöljük; ez a trópusi gyíkfaj 5–6 láb hosszúságot ér el.

Végre az őslénytani gyűjtemény két csodáját ismertetjük meg olvasóinkkal.

Az egyik a dinosaurusok termében elhelyezett *Brontosaurus*-csontváz, a melyet H. F. OSBORN, a világhírű amerikai paleontologus vezetése mellett állított össze A. HERMANN. Ennek a csontváznak a hosszúsága 20 méter s valóban megdöbbentő hatással lehet a szemlélőre.

A másik az *Allosaurus*-csoport. A készítmény azt a jelenetet érzékíti meg, a mint a húsevőkhöz tartozó óriási *Allosaurus* egy ártalmatlan növényevőnek, a *Brontosaurus*-nak a teteméből lakmározik.

A közölt képekből is láthatjuk, hogy a new-yorki természettajzi múzeum egyike a világ legszebb és legnagyobb múzeumainak, mely mintául szolgálhat minden nagyobb múzeumnak. Bár tervbe vett új természettajzi múzeumunk legalább annyira közelítené meg a new-yorki múzeumot, a mint a szerencsétlen végű II. Lajos bajor király chiemsee-i kastélya közelíti meg XIV. Lajos páratlan versaillesi kastélyát.

A new-yorki természettajzi múzeum első otthona (1870—77). (A városi arzenál épülete.)